Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽERARDA HOGANA [*GERARD HOGAN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 11. februārī [1]

Lieta C-921/19

LH
pret
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

(*Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboshā, Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Robežkontrole, patvērums un imigrācija – Patvēruma politika – Kopējās procedūras starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai – Direktīva 2013/32/ES – Nepieņemamības pamati – 40. pants – Turpmāks pieteikums – Jauni elementi vai fakti – Vērtēšanas kritērijs – Pierādīšanas pienākums – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 19. panta 2. punkts – Aizsardzība pret izraidīšanu

I. Ievads

1. Stokholmas programmā Eiropadome ir minējusi, ka "ir ārkārtīgi svarīgi, lai neatkarīgi no dalībvalsts, kurā personas iesniegušas patvēruma pieteikumu, tām nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz uzņemšanas apstākļiem, un vienlīdzīgu pašu attieksmi saistībā ar procedūras mehānismiem un statusa noteikšanu. Mērķim vajadzētu būt, ka līdzīgas lietas izskata tādā pašā veidā un to iznākums ir viens un tas pats" [2]. Šis cēlais noskaņojums ir izskatāmā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā, jo prejudiciālie jautājumi skar vienlīdzīgas attieksmes pret patvēruma meklētājiem kodolu, neatkarīgi no dalībvalsts, kurā viņi iesniedz patvēruma pieteikumu.

2. Konkrētāk, pamatjautājums, kurš rodas šajā lietā, proti, kādos apstākļos patvēruma meklētājs var pamatoties uz "jauniem elementiem vai faktiem", lai iesniegtu jaunu patvēruma pieteikumu Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktā paredzētajā kārtībā, dažādās dalībvalstīs tiek interpretēts atšķirīgi. 2010. gadā publicētājā ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos (*UNHCR*) pētījuma

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

[2] Stokholmas programma – atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā, 6.2. punkts (OV 2010, C 115, 1. lpp.). Šis mēģinājums noteikt kopēju standartu konkrēti izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2103. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta versija) (OV 2013, L 180, 60. lpp.; turpmāk tekstā – "Procedūru direktīva") nosaukuma maiņas salīdzinājumā ar tās priekšteci – Padomes Direktīvu 2005/85/EK (2005. gada 1. decembris) par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV 2005, L 326, 13. lpp.). Tomēr no Procedūru direktīvas 13. apsvēruma, kurā runa ir tikai par "starptautiskās aizsardzības piešķiršanas un atņemšanas noteikumu tuvināšanu", kā arī tās 5. panta, kas ļauj dalībvalstīm ieviest vai saglabāt labvēlīgākus procedūru standartus, izriet, ka Procedūru direktīvas mērķis nav panākt tās regulēto jautājumu pilnīgu saskaņošanu.

projektā, lai arī attiecībā uz Direktīvu 2005/85 tika konstatēts, ka šā formulējuma "pētījuma atziņas atklāj plašas atšķirības interpretācijas praksē. Šķiet, ka šis formulējums tiek interpretēts atšķirīgi dažādās dalībvalstīs un dalībvalstu teritorijās [Šeit un turpmāk neoficiāls tulkojums.]"[3]. Nīderlande, proti, valsts, kura ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, bija norādīta kā viena no trim valstīm, kura ir pieņēmusi šauru interpretāciju[4]. *UNHCR* arī "ierosināja, ka nepārprotami ir vajadzīga lielāka skaidrība un konsekvence, izstrādājot detalizētākus tiesību noteikumus vai citas norādes lēmumu pieņēmējiem"[5].

3. Šajā ziņā Procedūru direktīvā[6] nav paredzēti nekādi šādi detalizētāki tiesību noteikumi. Attiecīgi droši vien nav nekāda iemesla uzskatīt, ka kritērija "jauni elementi vai fakti" interpretācija būtu kļuvusi vienveidīgāka dažādās dalībvalstīs.

4. Savienības likumdevējs ļoti labi zināja, ka tā mērķis izveidot kopējas procedūras, kas novestu pie situācijas, kad līdzīgas lietas izskata tādā pašā veidā un to iznākums ir viens un tas pats dažādās dalībvalstīs, būs atkarīgs no Procedūru direktīvas vienveidīgas piemērošanas dalībvalstīs. Tas attiecīgi minētās direktīvas 10. apsvērumā noteica, ka šīs direktīvas īstenošanā dalībvalstīm būtu jāņem vērā attiecīgās pamatnostādnes, ko izstrādājis Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*). Līdz šim *EASO* ir izdevis praktiskus instrumentus un norādījumus vairākās jomās. Tomēr tā ieguldījums attiecībā uz turpmākiem pieteikumiem ir ierobežots[7]. Tagad Tiesai ir jāsniedz norādes šajā ziņā.

5. Es tūlīt mēģināšu izskaidrot, kā šis jautājums ir radies, atsaucoties uz izskatāmās lietas faktiem. Tomēr vispirms ir jāizklāsta atbilstošās tiesību normas.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Kvalifikācijas direktīva

6. Direktīvas 2011/95/ES[8] 4. panta 1., 2. un 3. punkts attiecas uz faktu un apstākļu novērtēšanu attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumiem. Tajā ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis var uzskatīt par pieteikuma iesniedzēja pienākumu pēc iespējas ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Dalībvalsts pienākums ir, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju, novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas.

[3] *UNHCR, Improving Asylum Procedures: Comparative Analysis and Recommendations for Law and Practice, Detailed Research on Key Asylum Procedures Directive Provisions*, 2010. gada marts, 401. lpp. (sadaļa par turpmākiem pieteikumiem sākas 361. lpp.).

[4] Turpat.

[5] Turpat, 407. lpp.

[6] Būtisko izmaiņu skaita dēļ Direktīva 2005/85 tika pārstrādāta.

[7] Skat., piemēram, *EASO* norādījumus par patvēruma procedūru: praktiskie standarti un rādītāji, *EASO* praktisko rokasgrāmatu sērija, 2019. gada septembris, 61.–63. standarts, it īpaši 62.1. rādītājs, kas tikai liek noskaidrot, vai ir ieviesti iekšējie norādījumi par to, ko var uzskatīt par jauniem elementiem vai faktiem, lai novērtētu, vai ir izveidota pieteikumu sākotnējās izskatīšanas procedūra.

[8] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (pārstrādāta versija) (OV 2011, L 337, 9. lpp.; turpmāk tekstā – "Kvalifikācijas direktīva").

2. Šā panta 1. punktā minētās sastāvdaļas ir pieteikuma iesniedzēja paziņojumi un visa dokumentācija, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja vecumu, izcelsmi, tostarp attiecīgo radinieku datiem, personu, valstspiederību(-ām) un iepriekšējās dzīvesvietas valsti(-īm) un vietu(-ām), iepriekšējiem patvēruma pieteikumiem, ceļojumu maršrutiem, ceļošanas dokumentiem un iemesliem, kādēļ tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma novērtējums jāveic individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju un, to darot, jāņem vērā:

a) visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu; tostarp izcelsmes valsts normatīvie akti un veids, kādā tie tiek piemēroti;

b) attiecīgie paziņojumi un dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, tostarp informācija par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam;

c) pieteikuma iesniedzēja individuālais stāvoklis un personīgie apstākļi, tostarp tādi faktori kā izcelsme, dzimums un vecums, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bija jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai būtisku kaitējumu;

d) vai pieteikuma iesniedzēja darbības kopš izcelsmes valsts pamešanas bijušas saistītas tikai vai galvenokārt ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšanu, lai novērtētu, vai minēto darbību dēļ pieteikuma iesniedzējam būs jāsaskaras ar vajāšanu vai būtisku kaitējumu, ja tas atgrieztos minētajā valstī;

e) vai būtu pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs pieņemtu citas valsts aizsardzību, kurā viņš varētu pieprasīt pilsonību."

7. Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 5. punktā ir noteikts, ka, ja dalībvalstis piemēro principu saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un ja pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādīti aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, šiem aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja pūlēm un to, ka viņam kopumā var uzticēties.

8. Kvalifikācijas direktīvas 14. panta 3. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts arī:

"3. Dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka bēgļa statusu, ja attiecīgā dalībvalsts pēc tam, kad viņam piešķirts bēgļa statuss, konstatē, ka:

[..]

b) bēgļa statusa piešķiršanā izšķiroša nozīme bijusi nepareizi uzrādītiem vai neuzrādītiem faktiem, tostarp viltotu dokumentu izmantošanai."

2. Procedūru direktīva

9. Procedūru direktīvas 21. un 36. apsvērumā ir paredzēts:

"(21) Ja pieteikuma iesniedzējs var norādīt pamatotu iemeslu, ieceļošanas dokumentu neesamībai vai viltotu dokumentu izmantošanai pašai par sevi nevajadzētu nozīmēt to, ka automātiski tiek piemērotas robežprocedūras vai paātrinātas procedūras."

[..]

"(36) Ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz turpmāku pieteikumu, nesniedzot jaunus pierādījumus vai argumentus, būtu nesamērīgi likt dalībvalstīm veikt jaunu pilnīgas izskatīšanas procedūru. Minētajos gadījumos dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai noraidīt pieteikumu kā nepieņemamu saskaņā ar *res judicata* principu."

10. Procedūru direktīvas 31. pantā ir paredzēti konkrēti starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūras noteikumi. 31. panta 1. punktā ir minēts vispārīgais noteikums, savukārt 31. panta 8. punkta e) un f) apakšpunktā ir paredzēti izņēmumi:

"1. Dalībvalstis apstrādā starptautiskās aizsardzības pieteikumus izskatīšanas procedūrā saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas izklāstītas II nodaļā.

[..]

8. Dalībvalstis var paredzēt, ka izvērtēšanas procedūra saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, tiek paātrināta un/vai veikta pie robežas vai tranzīta zonās saskaņā ar 43. pantu, ja:

[..]

e) pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis nepārprotami nekonsekventu un pretrunīgu, nepārprotami nepatiesu vai acīmredzami neticamu informāciju, kas ir pretrunā pietiekami pārbaudītai izcelsmes valsts informācijai, tādējādi padarot viņa prasību nepārliecinošu saistībā ar to, vai viņš ir kvalificējams kā alternatīvās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES; vai

f) pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis turpmāku starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas nav nepieņemams saskaņā ar 40. panta 5. punktu; [..]."

11. Procedūru direktīvas 33. panta 2. punkta d) apakšpunktā, kas attiecas uz pieteikumu nepieņemamību, ir paredzēts:

"2. Dalībvalstis var uzskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu par nepieņemamu tikai tad, ja:

[..]

d) pieteikums ir turpmāks pieteikums, kurā nav ietverti jauni elementi vai konstatējumi, kas saistīti ar izvērtēšanu, vai pieteikuma iesniedzējs ir kvalificējams kā bēglis vai persona, kas ir tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību atbilstīgi Direktīvai 2011/95/ES, vai tādus nav iesniedzis pieteikuma iesniedzējs; [..]."

12. Procedūru direktīvas 40. panta nosaukums ir "Turpmāks pieteikums". Šīs lietas izskatīšanā galvenā nozīme ir tā 1.–5. punktam, kuros ir paredzēts:

"1. Ja persona, kas ir pieteikusies uz starptautisko aizsardzību dalībvalstī, sniedz papildu paziņojumus vai turpmāku pieteikumu tajā pašā dalībvalstī, minētā dalībvalsts pārbauda šos turpmākos paziņojumus vai turpmākā pieteikuma elementus saskaņā ar iepriekšējā pieteikuma izskatīšanu vai saskaņā ar tāda lēmuma izskatīšanu, kas atrodas pārskatīšanas vai pārsūdzības procesā, ciktāl kompetentās iestādes var ņemt vērā un apsvērt visus elementus, kas ir pamatā turpmākajiem paziņojumiem vai turpmākajam pieteikumam.

2. Lai pieņemtu lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikuma pieņemamību saskaņā ar 33. panta 2. punkta d) apakšpunktu, turpmākais starptautiskās aizsardzības pieteikums tiek vispirms pakļauts sākotnējai izskatīšanai attiecībā uz to, vai ir konstatēti vai pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis jaunus elementus vai faktus, kas attiecas uz pārbaudi, vai viņš ir kvalificējams kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES.

3. Ja sākotnējā izskatīšanā, kas minēta 2. punktā, tiek konstatēti vai pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis jaunus elementus vai faktus, kas ievērojami palielina iespēju pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES, pieteikumu turpina izskatīt saskaņā ar II nodaļu. Dalībvalstis var paredzēt arī citus iemeslus, kuru dēļ turpināt izskatīt turpmāku pieteikumu.

4. Dalībvalstis var paredzēt, ka pieteikumu turpinās izskatīt tikai tad, ja attiecīgais pieteikuma iesniedzējs iepriekšējā procedūrā nevarēja, nebūdams pie tā vainīgs, izvērtēt situācijas, kas aprakstītas šā panta 2. un 3. punktā, jo īpaši izmantojot savas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību saskaņā ar 46. pantu.

5. Ja turpmāku pieteikumu tālāk neizskata saskaņā ar šo pantu, to uzskata par nepieņemamu saskaņā ar 33. panta 2. punkta d) apakšpunktu."

13. Procedūru direktīvas 42. panta 2. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var noteikt valsts tiesību aktos noteikumus par sākotnējo izskatīšanu, tostarp, ka to var veikt bez personiskās intervijas.

B. Nīderlandes tiesības

14. *Vreemdelingenwet 2000* (2000. gada Ārvalstnieku likums) 30.a pantā, kas ir spēkā no 2015. gada 20. jūlija, ir paredzēts:

"1. Pieteikums piešķirt termiņuzturēšanās atļauju [saistībā ar patvērumu] var tikt atzīts par nepieņemamu atbilstoši Procedūru direktīvas 33. pantam, ja:

[..]

d. ārvalstnieks ir iesniedzis turpmāku pieteikumu, kurā ārvalstnieks nav ietvēris jaunus elementus vai faktus vai no kura neizriet jauni elementi vai fakti, kas var būt nozīmīgi saistībā ar pieteikuma izvērtēšanu; [..]

[..]."

III. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

15. LH ir Afganistānas valstspiederīgais, kurš aptuveni trīs gadus strādāja par šoferi pie konkrētas Afganistānas provinces lauku reģiona rekonstrukcijas un attīstības aģentūras vadītāja (turpmāk tekstā – "bijušais darba devējs"). Pēc viņa aizbraukšanas no Afganistānas un ierašanās Nīderlandē viņš lūdza patvērumu, pamatojoties uz to, ka savas nodarbinātības laikā viņš vairākkārt esot nokļuvis *Taliban* slēpnī. LH arī apgalvoja, ka viņam esot personīgi draudēts nocirst galvu, ja viņš neizdos *Taliban* amatpersonu, pie kuras viņš strādāja kā šoferis.

16. Šajā lietā *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (valsts sekretārs tieslietu un drošības jautājumos, Nīderlande, turpmāk tekstā – "valsts sekretārs"), kas šajā lietā ir kompetentā atbildīgā iestāde[9], par ticamiem uzskatīja tikai paziņojumus attiecībā uz slēpņiem. Tomēr pēdējos apgalvojumus par personīgi izteiktiem draudiem valsts sekretārs neuzskatīja par ticamiem, kad LH lūdza patvērumu Nīderlandē.

17. LH iesniedza savu pirmo patvēruma pieteikumu Nīderlandes iestādēm 2015. gada 8. decembrī. Sava pieteikuma pamatojumam viņš tostarp iesniedza sava bijušā darba devēja un pilsētas, kurā viņš dzīvoja, vietējā ugunsdzēsības dienesta paziņojumus, kas tika saņemti, izmantojot elektronisko pastu/internetu. Ugunsdzēsības dienesta paziņojumā tika apstiprināts, ka LH māja tika nodedzināta pēc viņa bēgšanas no Afganistānas. Šis paziņojums ietvēra notikušā aprakstu. Tam bija pievienotas nopostītās mājas fotogrāfijas. Lai gan nav zināms, kurš aizdedzināja māju, LH apgalvo, ka, visticamāk, to izdarīja *Taliban*.

18. Tā kā viņa apgalvojumi par viņam personīgi izteiktajiem draudiem no *Taliban* puses netika uzskatīti par ticamiem, 2017. gada 8. jūnijā valsts sekretārs noraidīja viņa patvēruma pieteikumu. Iesniedzējtiesai, *Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboshā, Nīderlande), iesniegtā pārsūdzība par šo lēmumu tika noraidīta kā nepamatota. Savukārt 2018. gada 23. martā šo lēmumu apstiprināja *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa, Nīderlande). Tā kā *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) ir Nīderlandes augstākā administratīvā tiesa ārvalstnieku jautājumos, šis nolēmums ir kļuvis galīgs.

19. Dažus mēnešus vēlāk, 2018. gada 26. septembrī, LH iesniedza valsts sekretāram otru patvēruma pieteikumu. Ir atzīts, ka tas ir "turpmāks" patvēruma "pieteikums" Procedūru direktīvas 2. panta q) apakšpunkta izpratnē. Šajā otrajā pieteikumā LH centās nostiprināt to savu apgalvojumu ticamību, kas attiecas uz *Taliban* viņam personīgi izteiktajiem draudiem. Šajā nolūkā viņš iesniedza dažus papildu dokumentus, tostarp ugunsdzēsības dienesta paziņojuma oriģinālu kopā ar liecinieku pirkstu nospiedumiem. LH arī iesniedza sava bijušā darba devēja paziņojuma oriģinālu un sava darba līguma kopiju. Viņš arī izklāstīja, kāpēc viņš nebija varējis iesniegt šos dokumentus iepriekšējā pieteikuma izskatīšanas gaitā.

20. Valsts sekretārs uzskatīja, ka turpmākais pieteikums nav pieņemams. Pēc valsts sekretāra domām, šie dokumenti varētu tikt uzskatīti par "jauniem elementiem vai faktiem" turpmāka pieteikuma nolūkā tikai gadījumā, ja ir ticis pierādīts, ka jaunie iesniegtie dokumenti ir autentiski. Tā kā attiecīgās valsts iestādes, kura veica dokumentu pārbaudi, rīcībā nebija atsauces materiālu, tā nevarēja noteikt, vai dokumentus bija sagatavojusi attiecīgajā jautājumā kompetenta iestāde, kā arī nevarēja izdarīt secinājumus par to autentiskumu un satura pareizību. Izmantojot šo formālo

[9] Procedūru direktīvas 2. panta f) apakšpunkts.

pieeju, lai novērtētu, vai dokumenti būtu uzskatāmi par "jauniem elementiem vai faktiem", valsts sekretārs ievēroja *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) pastāvīgo judikatūru.

21. 2019. gada 4. septembrī LH pārsūdzēja šo lēmumu un iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu. LH iebilst pret to, ka viņa pārsūdzība automātiski tika noraidīta kā nepieņemama, valsts sekretāram pat nevērtējot viņa iesniegto oriģināldokumentu pierādījuma spēku. LH uzskata, ka viņam neesot iespējams pierādīt oriģināldokumentu autentiskumu, jo viņam neesot nedz finansiālu resursu, nedz praktisku līdzekļu, lai to izdarītu. Ņemot vērā to, ka lielāko daļu dokumentu ir sagatavojušas Afganistānas iestādes, LH apgalvo, ka valsts sekretāram esot daudz lielākas iespējas veikt turpmāku izmeklēšanu, tieši sazinoties ar šīm Afganistānas iestādēm. Tāpēc viņš uzskata, ka neesot pamatoti uzlikt pierādīšanas pienākumu tikai viņam, automātiski noraidot minētos oriģināldokumentus.

22. Iesniedzējtiesa norāda, ka valsts sekretāra īstenotajā pārbaudē netika iegūtas nekādas norādes par to, ka dokumenti nebūtu autentiski vai ka tos nebūtu izsniegusi kompetentā iestāde, vai arī ka to saturs būtu neprecīzs. Proti, valsts sekretāram vispār pat neradās nekādas konkrētas šaubas par dokumentu autentiskumu. Tas tikai nespēja novērtēt, vai dokumenti atbilst šiem kritērijiem. Jākonstatē, ka saskaņā ar tā noteikumiem un praksi valsts sekretārs nedeva iespēju LH tikt uzklausītam pirms viņa pārsūdzības noraidīšanas.

23. Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai iepriekš aprakstītā *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) judikatūra ir saderīga ar Savienības tiesībām. Īpaši tā norāda uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – "ECT") spriedumu lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju, kurā ir noteikts, ka dokumentu noraidīšana, nepārbaudot to autentiskumu, nozīmīgumu un pierādījuma spēku, ir pārāk formāla pieeja pat turpmāka pieteikuma gadījumā [10].

24. Iesniedzējtiesai ir bažas, ka gadījumā, ja oriģināldokumenti netiek saturiski pārbaudīti tikai tādēļ, ka nav konstatējams to autentiskums, tas, iespējams, būtu pretrunā patvēruma tiesībām, repatriēšanas aizliegumam un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 18., 19. un 47. panta izpratnē, it īpaši tos interpretējot atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 3. un 13. pantam. Tas tā ir īpaši tāpēc, ka tādas prakses sekas, kas turpmāka pieteikuma ietvaros paredz atstāt bez ievērības oriģināldokumentus, kuru autentiskums nav ticis konstatēts (turpmāk tekstā – "dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts"), ir tādas, ka lēmums var tikt pieņemts, neuzklausot pieteikuma iesniedzēju.

25. Iesniedzējtiesa arī apgalvo, ka dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, netiek vērtēti tikai turpmāka pieteikuma procesā, savukārt sākotnējā procesā tie tiek ņemti vērā. Tā precizē, ka *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) pastāvīgajā judikatūrā ir uzsvērts apstāklis, ka pieteikuma iesniedzēja argumentācija jau ir atzīta par nepamatotu un valsts sekretārs var ņemt vērā šo apstākli, novērtējot dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts. Tā kā *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) savā pastāvīgajā judikatūrā ir izteikusies tikai par pierādīšanas pienākumu, iesniedzējtiesa vēlas arī noskaidrot, vai šajā ziņā ir jānošķir kopijas un

[10] ECT, 2016. gada 19. janvāris (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912, 55. un 64. punkts).

dokumenti, kuri ir iegūti no avota, kas nav objektīvi pārbaudāms. Tai ir šaubas arī par to, vai dokumentu autentiskuma pierādīšanas pienākums ir attiecināms vienīgi uz turpmāka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju.

26. Šajos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību, noteikt pagaidu noregulējuma pasākumus līdz pārsūdzības izskatīšanai un uzdot Tiesai šādus jautājumus prejudiciāla nolēmuma sniegšanai:

"1) Vai tas ir saderīgi ar Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktu, skatot to kopsakarā ar Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 2. punktu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. un 52. pantu, ja dalībvalsts atbildīgā iestāde patvēruma jomā paredz, ka oriģinmāldokumenti nekad nevar būt jauni elementi vai fakti, ciktāl nav konstatējams šo dokumentu autentiskums? Ja tas nav saderīgi: vai šajā gadījumā tam vēl ir kāda nozīme, ja pieteikuma iesniedzējs turpmāka pieteikuma ietvaros iesniedz dokumentu kopijas vai dokumentus, kas iegūti no objektīvi nepārbaudāma avota?

2) Vai Procedūru direktīvas 40. pants, skatot to kopsakarā ar Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts atbildīgajai iestādei patvēruma jomā ir atļauts, izskatot dokumentus un atzīstot to pierādījuma spēku, nošķirt tos atkarībā no tā, vai dokumenti tiek iesniegti sākotnēja pieteikuma vai turpmāka pieteikuma ietvaros? Vai gadījumā, ja šo dokumentu autentiskums nav konstatējams, dalībvalstij ir atļauts attiecībā uz iesniedzamajiem dokumentiem turpmāka pieteikuma ietvaros vairs nepildīt sadarbības pienākumu?"

27. Rakstveida apsvērumus iesniedza LH, Nīderlandes valdība un Eiropas Komisija.

IV. Analīze

28. Abi jautājumi attiecas uz Procedūru direktīvas 40. panta interpretāciju, skatot to kopsakarā ar Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 2. punktu. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai valsts tiesību aktu, ar ko ieviests Procedūru direktīvas 40. panta 2. punkts, interpretācija, saskaņā ar kuru dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, nekad nevar būt "jauni elementi vai fakti", ir pretrunā šai normai un Hartas 47. un 52. pantam. Līdz ar to jautājums ir koncentrēts uz to, ko var uzskatīt par "jauniem elementiem vai faktiem" konkrētās normas izpratnē. Ja Tiesa konstatētu, ka saskaņā ar šo normu ir aizliegta automātiska tādu dokumentu noraidīšana, kuru autentiskums nav konstatēts, pirmā jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa vēlas precizēt, vai šo novērtējumu ietekmē tas, ka runa ir par kopijām, nevis oriģinmāldokumentiem, kuru autentiskums nav konstatēts. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai atbildīgajai iestādei ir atļauts, izskatot dokumentus, nošķirt tos atkarībā no tā, vai dokumenti tiek iesniegti sākotnēja pieteikuma vai turpmāka pieteikuma ietvaros, un vai pēdējā gadījumā dalībvalsts var nolemt vairs nepildīt sadarbības pienākumu, ja šo dokumentu autentiskums nav konstatējams.

29. Šie jautājumi patiesībā ir tik cieši saistīti, ka es ierosinu tos izskatīt kopā.

A. Sākotnējās piezīmes

30. Pirmkārt, jānorāda, ka, lai gan Procedūru direktīva tiecas nodrošināt situāciju, kad līdzīgas lietas izskata tādā pašā veidā un to iznākums ir viens un tas pats, tās pieeja ir balstīta uz vienotas procedūras konceptu un uz minimāliem kopīgiem noteikumiem [11]. Tomēr direktīvā ir vairākas normas, kuras tieši ļauj dalībvalstīm paredzēt atšķirīgus vai papildu noteikumus, proti, papildus Procedūru direktīvas 5. pantā paredzētajām vispārējām pilnvarām ieviest vai saglabāt labvēlīgākus procedūru standartus. Tomēr šāda rīcības brīvība ir jāīsteno saskaņā ar direktīvas pamatmērķiem, kā arī Hartu [12].

31. Attiecībā uz turpmākiem pieteikumiem dalībvalstis var paredzēt arī papildu iemeslus, lai izskatītu turpmāku pieteikumu [13]. Tās var arī paredzēt, ka turpmāku pieteikumu ir jāturpina izskatīt, ja pieteikuma iesniedzējs iepriekšējā procedūrā nevar, nebūdams pie tā vainīgs, apstiprināt pierādījumus, ar kuriem ir pamatots pieteikums [14]. Dalībvalstīm ir arī rīcības brīvība noteikt izņēmumus saistībā ar tiesībām palikt [15] un procedūras noteikumus [16]. Tālāk šajos secinājumos es atgriezīšos pie otrā no šiem noteikumiem.

B. Turpmāka pieteikuma procedūras struktūra

32. Procedūru direktīvas 40. panta 2. un 3. punktā ir paredzēta sākotnējā procedūra [17], kad tiek lemts par jauna starptautiskās aizsardzības pieteikuma pieņemamību pēc tam, kad ir noraidīts agrāks šādā nolūkā iesniegts pieteikums. Tajos ir noteikti divi kritēriji. Pirmkārt, ir jābūt konstatētiem, vai pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz "jauni elementi vai fakti", kas attiektos uz pārbaudi, vai viņš ir kvalificējams kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs. Otrkārt, šiem jaunajiem elementiem vai faktiem ir ievērojami jāpalielina iespēja pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam saskaņā ar Kvalifikācijas direktīvu. Otrais posms ir atkarīgs no pirmā izpildes. Ja ir izpildīti abi šie kritēriji, tad Procedūru direktīvas 40. panta 3. punktā ir paredzēts, ka pieteikums ir jāturpina izskatīt saskaņā ar Procedūru direktīvas II nodaļu. II nodaļā ir uzskaitīti pamatprincipi un garantijas, kas ir starptautiskās aizsardzības

[11] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, A (C-404/17, EU:C:2018:588, 30. punkts), kā arī manus secinājumus lietā *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:225, 74. punkts).

[12] Attiecībā uz citām kopējās Eiropas patvēruma sistēmas direktīvām skat. spriedumus, 2011. gada 21. decembris, N.S. u.c. (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 68. punkts); 2019. gada 13. marts, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, 53. punkts), un 2019. gada 12. decembris, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal* (Ģimenes atkalapvienošanās – bēgļa māsa) (C-519/18, EU:C:2019:1070, 62. un 64. punkts).

[13] Saskaņā ar Procedūru direktīvas 40. panta 3. punkta otro teikumu.

[14] Procedūru direktīvas 40. panta 4. punkts. 40. pantā aprakstītā procedūra var tikt piemērota arī šā panta 6. punktā minētajos gadījumos. Tomēr par šiem gadījumiem šeit nav runa.

[15] Procedūru direktīvas 41. pants. Par to gan šajā gadījumā nav runas.

[16] Procedūru direktīvas 42. panta 2. punkts.

[17] Šī sākotnējā procedūra ir īpaši paredzēta Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktā attiecībā uz turpmākiem pieteikumiem un ir jānošķir no sākotnējā pieteikuma.

piešķiršanas un atņemšanas procedūru pamatā. Savukārt sākotnējās izskatīšanas laikā pieteikuma iesniedzējiem ir (tikai) Procedūru direktīvas 12. panta 1. punktā paredzētās garantijas, kā tas noteikts tās 42. panta 1. punktā [18].

33. Lai gan Procedūru direktīvas 42. panta 2. punkts ļauj dalībvalstīm paredzēt noteikumus valsts tiesību aktos par sākotnējās izskatīšanas norisi, dalībvalstīm nav rīcības brīvības attiecībā uz sākotnējās izskatīšanas kritēriju noteikšanu [19]. Ja ir konstatēti "jauni elementi un fakti" un ja tie ievērojami palielina iespēju pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam [20], ir jāturpina izskatīt šo jauno patvēruma pieteikumu. Procedūru direktīvas 42. panta 2. punkts ļauj dalībvalstīm arī paredzēt noteikumus, ar kuriem pieteikuma iesniedzējam tiek noteikts pienākums turpmākā pieteikumā norādīt faktus un pierādījumus, kas pamato jauno procedūru, kā arī veikt sākotnējo izskatīšanu, pamatojoties tikai uz rakstiskajiem iesniegumiem [21]. Tomēr šajā normā ir paredzēts, ka minētie noteikumi "nepadara neiespējamu pieteikuma iesniedzēju piekļuvi jaunai procedūrai, tāpat arī tie nav iemesls šādas piekļuves atcelšanai vai tās ievērojamai ierobežošanai" [22].

34. Tomēr es uzskatu, ka uz valsts sekretāra piemēroto praksi –, kuru, kā norāda iesniedzējtiesa, ir apstiprinājusi *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa), – *nekad* neuzskatīt dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts, par "jauniem elementiem vai faktiem" turpmāka pieteikuma ietvaros, neattiecas Procedūru direktīvas 42. panta 2. punkta izņēmums. Es tā uzskatu, jo šī prakse neattiecas nedz uz šā izņēmuma priekšmetu, nedz, šķiet, ka tā ir pozitīva Nīderlandes tiesību norma [23], kuras mērķis ir tieši īstenot šo praksi.

35. Kā ir paskaidrojusi iesniedzējtiesa, dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts un kurus patvēruma meklētājs ir iesniedzis turpmāka pieteikuma ietvaros, valsts sekretārs vienkārši neizskata, jo tie netiek uzskatīti par "jauniem elementiem vai faktiem". Tas nozīmē, ka tie nav ņemti vērā jau atbilstoši Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktā paredzētajam pirmajam kritērijam, nevis tās 40. panta 3. punktā minētajam otrajam kritērijam. Kā paskaidrošu turpinājumā, es uzskatu, ka šāds *ex ante* noteikums vai prakse vienkārši nav saderīga ar minētās

[18] Lai gan atsauce ir tikai uz Procedūru direktīvas 12. pantu un no minētās direktīvas 40. panta 3. punkta var secināt, ka ne visas II nodaļas normas ir attiecināmas uz sākotnējo izskatīšanu, tas nenozīmē, ka dalībvalstīm ir neierobežota rīcības brīvība attiecībā uz procedūras norises noteikšanu. Skat., piemēram, 2017. gada 9. februāra spriedumu *M* (C-560/14, EU:C:2017:101, 25. punkts), kurā Tiesa ir noteikusi, ka tiesības tikt uzklausītam ir neatņemama tiesību uz aizstāvību – kuru ievērošana ir vispārējs Savienības tiesību princips – sastāvdaļa, un līdz ar to ir attiecināmas uz dalībvalstu iestādēm, kad tās veic pasākumus, kuri ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, pat tad, ja piemērojamajā tiesiskajā regulējumā šāda prasība nav skaidri paredzēta. Tādēļ Procedūru direktīvas 42. panta 1. punktā minētais, ka sākotnējās izskatīšanas ietvaros ir jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzēji izmanto garantijas, kas paredzētas 12. panta 1. punktā, noteikti nenozīmē to, ka pieteikumu izskatīšanas prasības, kas ir paredzētas šīs direktīvas 10. pantā, kurā ir ietverti vairāki pamatnoteikumi (piemēram, ka pieteikumi ir jāizskata un lēmumi ir jāpieņem objektīvi un taisnīgi saskaņā ar 3. punkta a) apakšpunktu) nav piemērojamas sākotnējā izskatīšanā.

[19] Izņemot to, ka saskaņā ar Procedūru direktīvas 40. panta 3. punkta otro teikumu, kā arī ievērojot principu par to, ka dalībvalstīm vajadzētu būt pilnvarām ieviest vai saglabāt labvēlīgākus noteikumus, tās var paredzēt arī citus iemeslus, kuru dēļ turpināt izskatīt turpmāku pieteikumu (skat. Procedūru direktīvas 5. pantu un 14. apsvērumu).

[20] Protams, šis kritērijs ietver atbildīgās iestādes novērtējuma brīvību. Tomēr novērtējuma brīvību nedrīkst izmantot veidā, kas apdraudētu direktīvas mērķi (skat. ģenerāladvokāta N. Vāla [*N. Wahl*] secinājumus lietā E. (C-635/17, EU:C:2018:973, 51. punkts) attiecībā uz Padomes Direktīvu 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV 2003, L 251, 12. lpp.).

[21] Izņemot Procedūru direktīvas 40. panta 6. punktā paredzētajos gadījumos, par kuriem šeit nav runa. Nīderlande ir pieņēmusi attiecīgos noteikumus *Vreemdelingenbesluit 2000* (2000. gada Lēmums par ārvalstniekiem) 3.118b. pantā un *Vreemdelingencirculaire 2000* (2000. gada Apkārtraksts par ārvalstniekiem) C1/2.9. punktā attiecībā uz iespēju pieņemt lēmumu bez personiskās intervijas. Tomēr prakse nekad nepieņemt kā "jaunus elementus vai faktus" dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts, ir balstīta uz *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) īstenoto praksi un pastāvīgo judikatūru.

[22] Iesniedzējtiesa apgalvo, ka Nīderlande ir izmantojusi šīs iespējas. Tomēr iesniedzējtiesas jautājumi nav tieši saistīti ar to, bet drīzāk ar *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) pastāvīgajā judikatūrā paredzēto interpretāciju par 2000. gada Ārvalstnieku likuma 30a. panta 1. punkta d) apakšpunktu, ar kuru Nīderlandes tiesību aktos ir ieviesti noteikumi par turpmākiem pieteikumiem.

[23] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, A (C-404/17, EU:C:2018:588, 31. punkts).

direktīvas 40. panta 2. un 3. punktu. Protams, varētu būt daudz gadījumu, kad dokumentiem, kuru autentiskums nav konstatēts, nav pierādījuma spēka vērtības, it īpaši, ja pat pavirša izpēte pierāda, ka tie ir viltoti šajā nolūkā. Taču nevar tā vienkārši ignorēt visus šādus dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts, proti, daudz kas būs atkarīgs no konteksta, nozīmīguma, autentiskuma noteikšanas pamatotības un, iespējams, atsevišķos gadījumos apgrūtinājuma, kas saistībā ar dokumentu autentiskuma konstatēšanu rastos lēmējiestādei.

C. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra

36. Šajā brīdī varētu būt lietderīgi izvērtēt divus nesenus ECT nolēmumus, kuri attiecas uz dokumentu autentiskuma konstatēšanu patvēruma lietās un uz kuriem īpaši atsaucas iesniedzējtiesa. Pirmais no tiem ir spriedums lietā *Singh* pret Beļģiju[24]. Šajā lietā pieteikuma iesniedzēji sākotnēji ieradās Briseles lidostā ar lidojumu no Maskavas. Pamatojoties uz ECPAK 3. panta pārkāpumu, viņi iebilda pret viņu izraidīšanu uz Krieviju, jo baidījās no repatriācijas uz Afganistānu. Pieteikumu iesniedzēji apgalvoja, ka viņi ir sikhi, kuri sākotnēji bēga no Afganistānas.

37. Tomēr Beļģijas iestādes patvēruma jomā noraidīja viņu pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu, jo viņi nepierādīja to, ka ir Afganistānas valstspiederīgie. Pārsūdzības procesā pieteikuma iesniedzēji iesniedza jaunus dokumentus, proti, elektroniskā pasta vēstules starp viņu juridiskajiem pārstāvjiem un Beļģijas komiteju Bēgļu atbalsta jautājumos (*UNHCR* partnerorganizācija) un *UNHCR* Ņūdeli. *UNHCR* pārstāvis Ņūdeli elektroniskā pasta pielikumā nosūtīja "apliecības", kurās bija norādīts, ka pieteikuma iesniedzēji ir reģistrēti kā bēgļi saskaņā ar *UNHCR* pilnvarojumu. Tomēr, neņemot vērā šīs jaunās dokumentācijas parādīšanos, *Conseil du contentieux des étrangers* (Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome, Beļģija) pieņēma negatīvu lēmumu jautājumā par Afganistānas valstspiederības pierādīšanu. Konstatēdama, ka pieteikumu iesniedzēji nav iesnieguši attiecīgos oriģināldokumentus, tā noteica, ka jaunie dokumenti ir jāuzskata par tādiem, kam nav pārliecinošas vērtības, pamatojoties uz to, ka tie ir viegli viltojami.

38. Savā spriedumā ECT konstatēja ECPAK 13. panta (noteikumi par efektīvu aizsardzību) apvienojumā ar 3. pantu pārkāpumu. Norādot uz citādi iespējami nopietnām sekām attiecībā uz pieteikumu iesniedzējiem, ECT secināja[25], ka valsts iestādēm bija pienākums pierādīt, ka tās ir rīkojušās pēc iespējas rūpīgi un veikušas uzmanīgu izvērtēšanu ("*un examen attentif*") attiecībā uz apgalvojumiem, kuri pamatoti ar ECPAK 3. pantu. Tas nozīmē, ka valsts iestādēm ir jākliedē jebkuras šaubas, lai cik leģitīmas tās arī nebūtu, par aizsardzības pieteikuma nepamatotību, neatkarīgi no iestādes kompetences jomas[26]. Šī tiesa konstatēja, ka, tā kā šie dokumenti ir

[24] ECT, 2012. gada 2. oktobris, *Singh* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

[25] Turpat, 103. punkts.

[26] Turpat. ECT ir vairākkārt lēmusi, ka ECPAK 13. panta un tās 3. panta kopīgas piemērošanas kontekstā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam ir jānodrošina efektīva tiesiskā aizsardzība, ja ir pamats uzskatīt, ka izraidīšanas gadījumā pieteikuma iesniedzējs var tikt pakļauts individuālam un reālam tādas izturēšanās riskam, kas ir pretrunā ECPAK 3. pantam. Šādā gadījumā ECPAK 3. pants paredz pienākumu neizraidīt attiecīgo personu uz šo valsti. ECPAK 3. panta svarīguma un kaitējuma, kas var tikt nodarīts tā pārkāpuma gadījumā, neatgriezeniskuma dēļ ECPAK 13. pantā ir prasīts veikt uzmanīgu pārbaudi un neatkarīgu un rūpīgu izvērtēšanu saistībā ar jebkuru apgalvojumu par to, ka pieteikuma iesniedzējs var tikt pakļauts tādas izturēšanās riskam, kas ir pretrunā ECPAK 3. pantam, ja viņš tiktu izraidīts (ECT, 2011. gada 21. janvāris, M. S. S. pret Beļģiju un Grieķiju, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, 293. un 387. punkts un tajos minētā judikatūra). Skat. arī ECT, 2012. gada 12. decembris, F.N. u.c. pret Zviedriju (CE:ECHR:2012:1218JUD002877409, 66. punkts), un ECT, 2013. gada 18. novembris, M. A. pret Šveici (CE:ECHR:2014:1118JUD005258913, 52. un 53. punkts), kā arī ECT judikatūras analīzi ģenerāladvokāta P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumos lietā *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:327, 68. un 69. punkts) attiecībā uz Procedūru direktīvas 46. panta 3. punktu. Turklāt jānorāda, ka ECPAK 3. pants ir attiecināms ne tikai uz gadījumiem, kad personu spīdzina vai cietsirdīgi vai pazemojoši pret viņu izturas oficiālas amatpersonas, bet arī gadījumiem, ja draudi rodas, kā tas ir izskatāmajā lietā, no personām vai personu grupām, kas nav oficiālas amatpersonas, ja var pierādīt, ka risks ir reāls un uzņemošās valsts iestādes nespēj samazināt risku, nodrošinot pienācīgu aizsardzību. Šajā nozīmē skat. ECT, 1996. gada 17. decembris *Ahmed* pret Austriju (CE:ECHR:1996:1217JUD002596494), un ECT, 2015. gada 4. jūnijs, *J.K.* u.c. pret Zviedriju (CE:ECHR:2015:0604JUD005916612, 50. punkts).

aizsardzības pieteikuma pamatā, to noraidīšana, "nepārbaudot to autentiskumu", neatbilda uzmanīgai un rūpīgai izvērtēšanai, kas tiek sagaidīta no valsts iestādēm kā efektīva tiesību aizsardzība atbilstoši ECPAK 13. pantam, lai atbilstoši ECPAK 3. pantam aizsargātu attiecīgās privātpersonas no spīdzināšanas un cietsirdīgas vai pazemojošas izturēšanās pret tām, apstākļos, kuros (salīdzinoši) vienkārša *UNHCR* veikta izziņa būtu pārliecinoši atrisinājusi jautājumu par dokumentu autentiskumu un ticamību [27].

39. Otrs ir nolēmums lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju [28]. Šī lieta attiecās uz diviem čečenu izcelsmes Krievijas valstspiederīgajiem, kuri uzturējās Beļģijā un kurus tika lūgts izraidīt uz Krieviju. M. D. apgalvoja, ka viņa tēvu ir noslepkavojuši vīrieša, kurš vēlāk kļuva par Čečenijas Republikas vadītāju, atbalstītāji. Tika apgalvots, ka, lai atriebtu šo slepkavību, M. D. vecākais brālis savukārt nogalināja šī vadītāja ģimenes locekli. Divus mēnešus vēlāk M. D. un viņa sievai M. A. uzbruka dzimšanas dienas svinību laikā, un viņi nekavējoties aizbēga uz Ingušiju. Viņi informēja, ka M. D. māte un māsa darīja viņiem zināmu, ka viņu ir meklējuši daži vīrieši, un pēc tam laulātais pāris pameta Krieviju. Turklāt viņi apgalvoja, ka M. D. svainis, kurš bija palicis Čečenijā, tika noslepkavots pēc viņu aizbraukšanas.

40. Ierodoties Beļģijā, M. D. un M. A. iesniedza savu pirmo patvēruma pieteikumu. *Office des étrangers* (Ārvalstnieku dienests, Beļģija) atzina pieteikumu par nepieņemamu, tostarp pamatojoties uz to, ka personīga asinsatriebība (*vendetta*) nav pamats patvēruma piešķiršanai. *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Ģenerālkomisārs bēgļu un bezvalstnieku jautājumos, Beļģija) apstiprināja atteikumu piešķirt patvērumu, secinot, ka M. D. un M. A. faktu izklāstam trūkst ticamības. Pēc tam *Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija) noraidīja viņu prasības pieteikumu par pārskatīšanu tiesā, jo viņi abi neieradās uz tiesas sēdi. Pēc tam viņiem tika izsniegts rīkojums pamest valsti.

41. Pēc tam M. D. un M. A. iesniedza vēl trīs pieteikumus. Šajos jaunajos patvēruma pieteikumos viņi uzrādīja vietējos Čečenijas preses izdevumos publicētus dažādus paziņojumus, kuros bija izsludināta atlīdzība par informāciju par M. D. atrašanās vietu. Viņi arī iesniedza svaiņa miršanas apliecību un Groznijas policijas nodaļas pavēstes M. D. ierasties uz aizdomu pamata par nelikumīgu ieroču glabāšanu un piederību nelikumīgai bruņotai organizācija. Šie jaunie pieteikumi tika noraidīti "jaunu elementu" trūkuma dēļ. Šā novērtējuma pamatojums bija tāds, ka atbildīgā iestāde uzskatīja, ka iesniegtie elementi nav iegūti no objektīva avota vai no iestādes sagatavota dokumenta [29], ka dokuments, kas iesniegts kā jauns pierādījums, ir izsniegts ar agrāku datumu nekā iepriekšējais pieteikums, tāpēc tas ir bijis jāiesniedz jau tajā procedūras posmā, un ka ir uzrādīti (tikai) to dokumentu oriģināli, kurus viņi jau bija iesnieguši iepriekš. Pieteikuma iesniedzēju norādītie iemesli par to, kāpēc viņi nevarēja agrāk iesniegt šos dokumentus, neietekmēja šo novērtējumu [30]. Tāpēc arī šie turpmākie pieteikumi tika noraidīti, un viņiem tika izsniegts rīkojums pamest valsti, kā arī rīkojums par viņu aizturēšanu izraidīšanas nolūkā tam paredzētā vietā, kamēr viņi gaida izraidīšanu.

[27] ECT, 2012. gada 2. oktobris, *Singh* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011, 104. punkts).

[28] ECT, 2016. gada 19. janvāris (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

[29] Iesniegtie dokumenti bija laikrakstu raksti, kuri, pēc atbildīgās iestādes domām, varētu būt publicēti pēc pieteikuma iesniedzēja ierosmes. Vēl viens iemesls, kāpēc atbildīgā iestāde neuzskatīja iesniegtos elementus par jauniem faktiem, bija tas, ka pieteikuma iesniedzējs netika minēts izmeklēšanas ziņojumā par viņa svaiņa nāves apstākļiem, kā arī netika konstatēta nekāda saikne starp citu dokumentu saistībā ar pieteikuma iesniedzēja vecāku un brāļu nāvi un viņa bēgšanu.

[30] ECT, 2016. gada 19. janvāris, M. D. un M. A. pret Beļģiju (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912, 19.–31. punkts).

42. ECT, izskatot tajā iesniegto prasības pieteikumu, atzina, ka īpašajā šo pieteikuma iesniedzēju situācijā viņiem draudošā izraidīšana uz Krieviju, Beļģijas iestādēm vispirms nepārskatot risku, kuram viņi ir pakļauti, neņemot vērā dokumentus, ar ko tika pamatots viņu ceturtais patvēruma pieteikums, būtu ECPAK 3. panta pārkāpums.

43. Tomēr pēc atsaukšanās uz savu judikatūru par ECPAK 3. pantu ECT atzina valstu leģitīmo interesi samazināt atkārtotus un acīmredzami ļaunprātīgus patvēruma pieteikumus un līdz ar to paredzēt īpašus noteikumus šādu pieteikumu izskatīšanai. Tā konstatēja, ka turpmāka pieteikuma izskatīšana paātrinātā procedūrā pati par sevi nenozīmē, ka izvērtēšana neatbilst ECPAK 3. pantā minētajiem kritērijiem [31].

44. Tomēr pēc tam ECT norādīja – tas, ka iesniegtie dokumenti netika uzskatīti par jauniem elementiem *faktiski* nozīmēja to, ka vispār netika izvērtēts iespējamais risks, kuram pieteikumu iesniedzēji būtu pakļauti izraidīšanas gadījumā [32]. Šī tiesa atzina – tas, ka netika ņemti vērā dokumenti, kuri bija pieteikumu iesniedzēju aizsardzības pieteikuma pamatā, neatbilda noteiktajiem standartiem par uzmanīgu, rūpīgu un neatkarīgu izvērtēšanu, kas ir sagaidāma no valsts iestādēm, lai nodrošinātu efektīvu aizsardzību pret ECPAK 3. panta pārkāpumu. ECT arī kritizēja nepamatoto pierādīšanas pienākumu, kas tiek uzlikts pieteikumu iesniedzējiem, ja viņu iesniegtie dokumenti tiek noraidīti vienkārši tāpēc, ka ir izsniegti ar agrāku datumu nekā viņu pēdējais iesniegtais pieteikums, neatkarīgi no viņu centieniem pierādīt, ka viņiem nebija iespējams tos iesniegt agrāk.

45. Šajā gadījumā ECT savus konstatējumus pilnībā pamatoja ar ECPAK 3. pantu. Šajos apstākļos tā neuzskatīja par vajadzīgu izvērtēt tos pašus apstākļus no ECPAK 3. un 13. panta kopīgas piemērošanas skatpunkta [33].

46. Lai gan ir skaidrs, ka šī lieta neattiecas uz valsts pienākumu konstatēt dokumentu autentiskumu, bet gan uz tādu dokumentu pieņemamību turpmākā pieteikumā, kuru autentiskums nav konstatēts, manuprāt, nedz spriedumā lietā *Singh* pret Beļģiju [34], nedz spriedumā lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju [35] nav noteikts universāls *ex ante* pienākums visām Līgumslēdzējām valstīm pašām veikt tā katra ārvalstu dokumenta autentiskuma pārbaudi, ko ir iesniedzis patvēruma meklētājs. Protams, ir skaidrs, ka var būt īpaši gadījumi, kuru konkrētajos apstākļos šādas izmeklēšanas neveikšana pēc savas gribas vienkārši būtu attiecīgās dalībvalsts nolaidība. Taču potenciāli ne visi gadījumi būs tik vienkārši kā abas minētās lietas, proti, arī jautājumi saistībā ar nozīmīgumu, pamatotību un, iespējams, pat izmaksām ir būtiski apsvērumi. Daudzos gadījumos arī pieteikuma iesniedzējs varētu veikt savu izmeklēšanu un iesniegt iestādēm papildu dokumentāciju vai citu informāciju [36].

[31] Turpat, 55. un 56. punkts.

[32] Tas it īpaši izpaudās šajā Beļģijas lietā, jo kompetence izvērtēt to, vai ir iesniegti jauni elementi, un kompetence izvērtēt šo dokumentu saturu tika sadalīta starp Ārvalstnieku dienestu un Ģenerālkomisāru bēgļu un bezvalstnieku jautājumos. Tikai tad, kad pirmā iestāde ir atzinusi šos elementus par jauniem, lietas materiāli tiek nodoti pēdējai iestādei.

[33] ECT, 2016. gada 19. janvāris, M. D. un M. A. pret Beļģiju (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912, 70. punkts).

[34] ECT, 2012. gada 2. oktobris, *Singh* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

[35] Spriedums, 2016. gada 19. janvāris, (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

[36] Tomēr dokumenti nav vienīgais veids, kā pierādīt, ka pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību, turklāt tas, ka nav konstatēts dokumentu autentiskums, nebūt nenozīmē, ka tiem nav pierādījuma spēka, skat. šo secinājumu 51., 59. un nākamos punktus. Skat. arī ECT, 2016. gada 23. augusts, J. K. u.c. pret Zviedriju (CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, 91.–98. punkts) saistībā ar pieteikuma iesniedzēja un valsts attiecīgajiem pienākumiem.

47. Ir svarīgi atgādināt, ka, piemēram, lietā *Singh* pret Beļģiju [37] iesniegtos dokumentus noraidīja Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome, pamatojoties uz to, ka šāda veida dokumenti ir viegli viltojami un netika iesniegti to oriģināli. Tomēr svarīgākais ir tas, ka pēc pašas veiktās dokumentu izvērtēšanas šī tiesa nekad nebija secinājusi, ka dokumenti nebūtu autentiski, proti, tā vienkārši apalvoja, ka tie ir tādi, kas ir viegli viltojami. Izskatās, ka situācija bija līdzīga arī lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju [38], kad Beļģijas iestādes, šķiet, nevēlējās izvērtēt šos papildu dokumentus saistībā ar jaunu patvēruma pieteikumu, pat ja liktos, ka šie dokumenti būtu bijuši ļoti būtiski, veicot jebkādu ticamības pārbaudi saistībā ar M. D. un M. A. izvirzītajiem apgalvojumiem par risku, kam viņi tiktu pakļauti izraidīšanas uz Krieviju gadījumā.

48. Saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu, ciktāl tajā nostiprinātās tiesības atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā šajā konvencijā noteiktajām tiesībām. Tādējādi, ciktāl ECPAK 3. pantā paredzētais aizliegums ir līdzvērtīgs aizliegumam, kas paredzēts ne tikai Hartas 4. pantā, bet arī 19. panta 2. punktā [39], iepriekš aprakstītā ECT judikatūra ir būtiska arī Hartas piemērošanā [40].

49. Kāda tad ir minēto Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu nozīme šajā tiesvedībā? Kā ir paskaidrojusi iesniedzējtiesa, dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts, valsts sekretārs neņem vērā neviena turpmāka patvēruma pieteikuma ietvaros, jo tie netiek uzskatīti par "jauniem elementiem vai faktiem". Tas nozīmē, ka tie netiek ņemti vērā jau saskaņā ar Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktā paredzēto pirmo kritēriju, nevis saskaņā ar tās 40. panta 3. punktā ietverto otro kritēriju. Ar šiem nolēmumiem tiek apstiprināts mans paustais viedoklis, ka *ex ante* prakse, kas paredz automātiski neņemt vērā šādus dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts, jauna patvēruma pieteikuma gadījumā vienkārši neatbilst nedz Procedūru direktīvas 40. panta 2. un 3. punkta prasībām, nedz arī pamatstandartiem, kuri ir jāievēro, izskatot patvēruma pieteikumu, kas rada nopietnus un būtiskus jautājumus saskaņā ar ECPAK 3. pantu un Hartas 4. pantu.

D. "Jauni elementi vai fakti"

50. Kā iesniedzējtiesa ir pareizi norādījusi, Procedūru direktīvā nav nekādas jēdziena "jauni elementi vai fakti" vai pat tikai jēdziena "elementi" definīcijas.

51. Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 2. punktā ir definētas šā panta 1. punktā minētās "sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu". Šī definīcija ir ļoti plaša un ietver pieteikuma iesniedzēja paziņojumus un visu dokumentāciju, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, tostarp attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja izcelsmi, iepriekšējās dzīvesvietas vietu(-ām) un iemesliem, kādēļ tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums. Šīs definīcijas formulējums nepārprotami neparedz to, ka izskatāmi būtu tikai tādi dokumenti, kuru autentiskums ir konstatējams.

52. Tomēr jānorāda, ka Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 5. punkts īpaši attiecas uz gadījumu, kad pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādītie aspekti vispār nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem. Tajā ir noteikti pieci kritēriji, kuri ir jāizpilda, lai šos aspektus ņemtu

[37] ECT, 2012. gada 2. oktobris, *Singh* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

[38] ECT, 2016. gada 19. janvāris (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

[39] Hartas 19. panta 2. punkts ir konkrētāka norma, kurā saskaņā ar Paskaidrojumiem attiecībā uz Pamattiesību hartu ir iekļauta attiecīgā ECT judikatūra par ECPAK 3. pantu. Skat. arī spriedumu, 2019. gada 14. maijs, M u.c. (Bēgļu statusa atcelšana) (C-391/16, C-77/17 un C-78/17, EU:C:2019:403, 94. punkts).

[40] Gan Procedūru direktīvā, gan Kvalifikācijas direktīvā ir konkrēti norādīts, ka tajās ir respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas ir atzīti Hartā, atbilstoši Procedūru direktīvas 60. apsvērumam un Kvalifikācijas direktīvas 16. apsvērumam.

vērā bez apstiprinājuma. Visi šie kritēriji attiecas vai nu uz pieteikuma iesniedzēja pūlēm iesniegt šos dokumentus, vai arī uz attiecīgās personas ticamību, turklāt abi šie aspekti ir savstarpēji saistīti. Līdz ar to, ja patvēruma pieteikuma aspektus ir iespējams izvērtēt bez dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, tāpat ir jābūt iespējai izvērtēt patvēruma pieteikuma aspektus pamatojošus dokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts.

53. Vērtējot jēdzienu "jauni elementi un fakti" būtu jāpatur prātā arī tas, ka Procedūru direktīva ir sadalīta dažādās nodaļās, no kurām otrajā ir noteikti procesuālie pamatprincipi un garantijas. Tās III nodaļa attiecas uz pirmās instances procedūrām, kuras ietver turpmāka pieteikuma procedūru. Minētās III nodaļas pirmajā tiesību normā, proti, 31. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis apstrādā starptautiskās aizsardzības pieteikumus izskatīšanas procedūrā saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas izklāstītas II nodaļā. Līdz ar to pilnīgas izskatīšanas procedūra saskaņā ar šiem principiem ir norma. Procedūru direktīvas 33. pantā ir noteikti gadījumi, kad pieteikums var tikt atzīts par nepieņemamu. Šīs direktīvas 33. panta 2. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var uzskatīt turpmāku pieteikumu par nepieņemamu, ja tajā nav ietverti jauni elementi vai konstatējumi [fakti], kas saistīti ar izvērtēšanu atbilstīgi Kvalifikācijas direktīvai, vai tādus nav iesniedzis pieteikuma iesniedzējs.

54. Pat pieteikuma nepieņemamības gadījumā Procedūru direktīvas 34. pantā ir paredzēts īpašs procesuāls noteikums, proti, ka ir jāveic personiskā intervija par pieteikuma pieņemamību. Tomēr arī šajā gadījumā dalībvalstis var paredzēt izņēmumu attiecībā uz turpmāka pieteikuma procedūru [41], ja dalībvalstis izmanto iespēju noteikt valsts tiesību aktos noteikumus par sākotnējo izskatīšanu saskaņā ar Procedūru direktīvas 42. pantu. Kā iepriekš minēts, šīs direktīvas 42. panta 2. punkta b) apakšpunkts ļauj veikt sākotnējo izskatīšanu, pamatojoties tikai uz rakstiskajiem iesniegumiem. Tādējādi saskaņā ar Procedūru direktīvas II nodaļu pilnīgu izskatīšanu var neveikt izņēmuma gadījumos un vēl lielākos izņēmuma gadījumos to var neveikt bez personiskās intervijas pirms šāda lēmuma pieņemšanas. Tas nozīmē, ka Procedūru direktīvas 33. panta 2. punkta d) apakšpunktā ir noteikti izslēgšanas no turpmākas izskatīšanas pamati. Tādēļ, tā kā tas ir izņēmums no vispārējā noteikuma, kas paredzēts Procedūru direktīvas 31. panta 1. punktā, tas ir jāinterpretē šauri [42].

55. Procedūru direktīvas mērķis ir izveidot kopēju garantiju ietvaru, kas ļauj nodrošināt pilnīgu Ženēvas konvencijas un pamattiesību ievērošanu [43]. Viena no šī mērķa galvenajām iezīmēm ir tā, ka visiem patvēruma pieteikuma iesniedzējiem vajadzētu būt efektīvai piekļuvei procedūrām, iespējai sadarboties un pienācīgi sazināties ar kompetentajām iestādēm, lai iesniegtu attiecīgos savas lietas faktus, un pietiekamām procesuālām garantijām, lai virzītu savu lietu visos procedūras posmos [44].

56. Turpmāks pieteikums ir viens no retajiem gadījumiem, kad ir ierobežotas pieteikuma iesniedzēja tiesības izklāstīt savas lietas apstākļus atbilstoši *visiem* Procedūru direktīvas II nodaļā noteiktajiem pamatprincipiem un garantijām. Kā var secināt no šīs direktīvas 36. apsvēruma, šajos gadījumos tiek nodrošināts līdzsvars starp centieniem nodrošināt to personu pareizu atzīšanu, kurām ir vajadzīga aizsardzība, un dalībvalstu interesi ātri un efektīvi pieņemt lēmumus.

41 Procedūru direktīvas 34. panta 1. punkta pirmās daļas trešais teikums.

42 Minēto principu arī apstiprina Procedūru direktīvas 43. apsvērums. Skat. arī ģenerāladvokāta M. Bobeka [*M. Bobek*] secinājumus lietā LH *(Tompa)* (C-564/18, EU:C:2019:1056, 51. punkts) attiecībā uz "drošas valsts" konceptu (Procedūru direktīvas 33. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētais izņēmums).

43 Skat. ģenerāladvokāta Ī. Bota [Y. *Bot*] secinājumus lietā X un X un Y (C-175/17 un C-180/17, EU:C:2018:34, 31. punkts) attiecībā uz Procedūru direktīvas priekšteci. Šis vērtējums joprojām ir attiecināms uz Procedūru direktīvu, kā tas ir skaidri noteikts tās 3., 25. un 60. apsvērumā.

44 Skat. Procedūru direktīvas 25. apsvērumu.

Saskaņā ar minēto apsvērumu, ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz turpmāku pieteikumu, *neiesniedzot jaunus pierādījumus vai argumentus*, būtu nesamērīgi likt dalībvalstīm veikt jaunu pilnīgas izskatīšanas procedūru. Tāpēc Procedūru direktīvas 42. pantā ir paredzēta sākotnēja izskatīšana, kuras mērķis ir atbrīvot dalībvalstis no pienākuma izvērtēt vienus un tos pašus faktus un pierādījumus dažādās procedūrās, kuru iznākums, visticamāk, nebūs atšķirīgs. Līdzsvara nosvēršana šāda ātra lēmumu pieņemšanas procesa labā ir pilnībā un galvenokārt atkarīga no tā, vai ir konstatēti "jauni elementi vai fakti" vai pieteikuma iesniedzējs ir tos iesniedzis, un tas ir minēts kā kritērijs gan Procedūru direktīvas 33. panta 2. punkta d) apakšpunktā, gan tās 40. panta 2. punktā. Tikai gadījumā, ja tas tā nav, līdzsvars tiek izjaukts un kompetentā administratīvā iestāde var mazināt savu rūpīgo pieeju, cenšoties nodrošināt to personu pareizu atzīšanu, uz kurām ir jāattiecina starptautiskā aizsardzība [45].

57. Šīs tiesību normas pamatā esošā doma acīmredzami ir, ka tādu elementu izskatīšana, kas nav jauni elementi, ir jau īstenota sākotnējā procedūrā saskaņā ar II nodaļu. Ja nav iesniegti nekādi jauni elementi vai fakti, nevar gaidīt atšķirīgu procedūras iznākumu, tādējādi atkārtotu izskatīšanu padarot lieku. Sākotnējās izskatīšanas otrais kritērijs, kas ir noteikts Procedūru direktīvas 40. panta 3. punktā, sašaurina šo elementu un faktu klāstu līdz tiem, kas *ievērojami palielina iespēju* pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam. Tikai šis otrais kritērijs ir vērsts uz jauno pierādījumu kvalitāti. Atbilstoši pirmajam kritērijam ir pietiekami, ka jaunie pierādījumi attiecas uz izvērtējumu, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību.

58. Nīderlandes valdība apgalvo, ka tad, ja atkārtoti tiek iesniegti oriģināldokumenti, kuru kopijas jau ir iesniegtas iepriekšējā pieteikuma ietvaros, tie var ļaut gūt lielāku skaidrību par situāciju tikai gadījumā, ja var konstatēt šo dokumentu autentiskumu. Ja tas tā nav, tos nevar uzskatīt par "jauniem elementiem vai faktiem". Tas liek izteikt divas piezīmes. Pirmkārt, šķiet, ka Nīderlandes valdība apvieno abus attiecīgos kritērijus, proti, i) vai ir iesniegti "jauni elementi vai fakti" un ii) vai tie "ievērojami palielina iespēju pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam". Ņemot vērā to, ko tā uzskata par otrā kritērija neizpildi, tā secina, ka nav izpildīts pirmais kritērijs. Otrkārt, Nīderlandes valdība apstiprina rīcību, saskaņā ar kuru dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, pat netiek izvērtēti individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju, kā to paredz Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 3. punkts. Pieteikuma iesniedzējam gluži pretēji tiek noteikts pienākums iesniegt noteiktas kvalitātes dokumentu, proti, tādu, kura autentiskums ir konstatēts, pretējā gadījumā viņa turpmākais pieteikums automātiski tiks noraidīts.

59. Kā redzējām iepriekš, nedz Procedūru direktīvas 40. panta un Kvalifikācijas direktīvas 4. panta gramatiskā, nedz to sistēmiskā interpretācija nav pamats šai pieejai.

E. Dokumenta autentiskuma nozīmīgums

60. Iemesls, kāpēc dokumentu autentiskums ir elements, kas ir jāņem vērā starptautiskās aizsardzības procedūrā, ir tas, lai tiktu nodrošināts, ka atbildīgās iestādes lēmumi netiek balstīti uz nepatiesiem, it īpaši viltotiem dokumentiem. Turklāt daudzos gadījumos apstāklis, ka ir pierādīts konkrētā dokumenta autentiskums, varētu pastiprināt pieteikuma iesniedzēja situācijas ticamību.

[45] Kā iepriekš aprakstīts, ja ir konstatēti jauni elementi vai fakti, kas ievērojami palielina iespēju pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam [kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam] saskaņā ar Kvalifikācijas direktīvu, pieteikuma izskatīšana tiks turpināta saskaņā ar Procedūru direktīvas II nodaļu (Procedūru direktīvas 40. panta 3. punkts).

61. Viltotu dokumentu apstrāde ir aplūkota Kvalifikācijas direktīvas 14. panta 3. punkta b) apakšpunktā. Tajā ir paredzēts, ka dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt personas bēgļa statusu, ja attiecīgā dalībvalsts konstatē, ka bēgļa statusa piešķiršanā izšķiroša nozīme bijusi viltotu dokumentu izmantošanai. Savukārt nav nevienas normas, kurā būtu paredzēts, ka šāda situācija ir jānovērš (ar jebkuriem līdzekļiem), procedūrā vispār neizvērtējot nevienu dokumentu, kura autentiskums nav konstatēts.

62. Procesuālā ziņā Procedūru direktīvas 31. panta 8. punkta e) apakšpunkts ļauj dalībvalstīm paredzēt, ka tad, ja pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis "nepārprotami nepatiesu" informāciju, izvērtēšanas procedūra tiek paātrināta un/vai veikta pie robežas vai tranzīta zonās. Ir zīmīgi, ka šādos gadījumos, lai gan ir iesniegta "nepārprotami nepatiesa" informācija, izvērtēšanas procedūra joprojām ir jāveic saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas šīs direktīvas II nodaļā [46]. Šķiet pretrunīgi liegt šādu izskatīšanas procedūru piemērot tādu dokumentu, kas nav viltoti, bet tikai nav konstatēts to autentiskums, turētājiem vienīgi tāpēc, ka tie ir iesniegti ar turpmāku pieteikumu. Izskatāmajā lietā nav pat norādes, ka tie varētu nebūt autentiski [47].

63. Procedūru direktīvas 21. apsvērumā ir sīkāk paskaidrota viltotu dokumentu apstrāde. Tajā ir paredzēts, ka tad, ja pieteikuma iesniedzējs var norādīt pamatotu iemeslu, pat viltotu dokumentu izmantošanai pašai par sevi nevajadzētu nozīmēt to, ka automātiski tiek piemērotas robežprocedūras vai paātrinātas procedūras [48].

64. Tāpēc šķiet, ka pat nepārprotami viltotu dokumentu izmantošana automātiski nenozīmē to, ka starptautiskās aizsardzības pieteikums būtu uzskatāms par nepieņemamu (vai nepamatotu). Tas ir vēl viens arguments, kas liecina pret valsts sekretāra un *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) sniegto jēdziena "jauni elementi un fakti" šauro interpretāciju.

F. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas kritērijs

65. Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalsts pienākums ir novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas [49]. Saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 3. punktu šāds novērtējums jāveic individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju. Kā minēts iepriekš, Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 2. punktā ir plaši uzskaitīti elementi, kuri ir jāņem vērā. Tiesa pati ir paudusi nostāju par izvērtēšanu, kas ir jāveic kompetentajām valsts iestādēm, savā 2019. gada 13. marta spriedumā lietā E. [50]. Šajā lietā tā noteica, ka "saistībā ar kompetentu valsts iestāžu veiktu pārbaudi par pierādījumu, paziņojumu vai paskaidrojumu [..] pierādījuma spēku vai ticamību atbilstoši pieprasītajam individualizētajam vērtējumam tiek prasīts, lai šīs iestādes ņemtu vērā visus atbilstošos elementus [..]" [51]. Iepriekš savā 2013. gada 7. novembra spriedumā lietā X u.c. [52] tā bija noteikusi, ka "kompetento iestāžu mērķis [..] ir noskaidrot, vai konstatētie apstākļi ir vai nav

[46] Turpmākus pieteikumus, ja tie jau nav atzīti par nepieņemamiem, var izskatīt, ievērojot tādu pašu kārtību, saskaņā ar Procedūru direktīvas 38. panta 8. punkta f) apakšpunktu.

[47] Lai gan jāatzīst arī, ka to autentiskums vēl nav konstatēts.

[48] Tas pats ir attiecināms uz dokumentu neesamību.

[49] Minētais pienākums novērtēt ir jāīsteno, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju. Pie šī jautājuma atgriezīšos vēlāk.

[50] C-635/17, EU:C:2019:192, 63.–69. punkts; lai gan tas attiecas uz Direktīvas 2003/86 5. panta 2. punktu un 11. panta 2. punktu. Tā kā šī direktīva ir daļa no Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas, kā arī Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 5. punktā un Direktīvas 2003/86 11. panta 2. punktā ir paredzēts līdzīgs regulējums attiecībā uz gadījumiem, kad trūkst nepieciešamo (oficiālo) dokumentāro pierādījumu, nekas neliedz šo nostāju attiecināt arī uz Kvalifikācijas direktīvu.

[51] 63. punkts.

[52] No C-199/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720, 72. un 73. punkts, attiecībā uz Direktīvas 2004/83 10. panta 1. punktā minētajiem diviem "elementiem".

uzskatāmi par tādiem draudiem, kas attiecīgajai personai, ņemot vērā viņas individuālo situāciju, liek pamatoti baidīties no faktiskas vajāšanas". Tā arī noradīja, ka šis riska nozīmīguma vērtējums katrā konkrētajā gadījumā ir jāveic uzmanīgi un rūpīgi [53].

66. Sākotnējās procedūras dēļ turpmāka pieteikuma gadījumā ir jāvērtē tikai tie kritēriji, kuri ir minēti Procedūru direktīvas 40. panta 2. un 3. punktā. Tajā nav paredzēts, ka šie vērtēšanas kritēriji atšķiras no tiem, ko piemēro pirmā starptautiskā aizsardzības pieteikuma ietvaros [54].

67. Šie apsvērumi, kopā ar tiem, ko ir formulējusi ECT nolēmumos lietā *Singh* pret Beļģiju [55] un lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju [56], var tikt attiecināti uz valsts sekretāra piemēroto praksi izskatāmajā lietā. Tas, ka dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, netiek ņemti vērā, jo tie netiek uzskatīti par "jauniem elementiem vai faktiem", nozīmē, ka netiek izvērtēti visi katra attiecīgā gadījuma būtiskie aspekti. Valsts sekretāra un *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) sniegtās jēdziena "jauni elementi un fakti" interpretāciju nepamato ne Procedūru direktīvas un Kvalifikācijas direktīvas formulējums, ne struktūra un mērķis, bet tā ir arī pretrunā Hartā paredzētajām garantijām, proti, tām, kas noteiktas Hartas 19. panta 2. punktā.

68. No tā izriet, ka ir pārkāpts Hartas 19. panta 2. punkts, ciktāl valsts sekretāra prakse liedz atbildīgajai iestādei veikt individuālu novērtējumu par to, vai pieteikuma iesniedzējs ir pakļauts riskam tikt izraidītam uz valsti, kurā pastāv nopietni draudi, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs. Šis koncepts ir šaurāks nekā Procedūru direktīvas 40. panta 2. un 3. punktā minētais un ar to tiek apšaubīts, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību Kvalifikācijas direktīvā minētajos gadījumos, neatkarīgi no tā, vai pastāv draudi pieteikuma iesniedzēja dzīvībai vai veselības neaizskaramībai [57].

69. No ECT konstatējumiem lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju [58] arī izriet, ka saskaņā ar Procedūru direktīvas 40. panta 2. un 3. punktu "jaunie elementi vai fakti" sākotnējā izskatīšanā ir jāizvērtē ar tādu pašu uzmanību un rūpību kā visi pierādījumi sākotnējā procesā, lai pārliecinātos, vai netiek īstenota izraidīšana, kas būtu pretrunā Hartas 19. panta 2. punkta noteikumiem.

70. Šī kritērija ievērošana sākotnējās izskatīšanas procedūrā ir īpaši svarīga, jo atbilstoši Procedūru direktīvas 42. panta [2. punkta] b) apakšpunktam dalībvalstis var paredzēt valsts tiesību aktos noteikumus, kas ļauj sākotnējo izskatīšanu veikt, pamatojoties tikai uz rakstiskajiem iesniegumiem. Izskatāmajā lietā pieteikuma iesniedzēja tiesības paskaidrot savu nostāju personiskā intervijā saskaņā ar Procedūru direktīvas 14. pantu ir atkarīgas no pozitīva sākotnējās izskatīšanas iznākuma.

53 Turpat.

54 Skat. arī šo secinājumu 18. zemsvītras piezīmi.

55 ECT, 2012. gada 2. oktobris, *Singh* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

56 ECT, 2016. gada 19. janvāris (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

57 Skat. Kvalifikācijas direktīvas 9. pantu un 15. panta c) apakšpunktu.

58 ECT, 2016. gada 19. janvāris (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

G. Pierādījumu iegūšanas problemātika, pierādīšanas pienākums un pienākums sadarboties

71. No iepriekš minētā izriet, ka jebkurš dalībvalsts noteikums vai prakse, kurai ir tendence radīt situāciju, kurā atbildīgā iestāde neveic uzmanīgu, rūpīgu un neatkarīgu (jauno) elementu un faktu (individuālu) novērtējumu turpmāka pieteikuma procedūrā, ir pretrunā Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktam. Ciktāl šie elementi un fakti skar pierādījumus saistībā ar risku pieteikuma iesniedzējam tikt izraidītam uz valsti, kurā attiecīgo personu varētu spīdzināt vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēties vai sodīt, tas arī ir pretrunā Hartas 19. panta 2. punktam. Tāpēc nozīme nevar būt tam, vai šajā procedūrā ir iesniegti autentiski oriģināldokumenti, oriģināldokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, vai kopijas. Tie visi ir jāizvērtē atbilstoši Procedūru direktīvas 40. panta 2. un 3. punktā paredzētajam kritērijam, skatot tos kopsakarā ar Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 2. punktu.

72. Atbildīgā iestāde nevar izdarīt secinājumus no novērtējuma, kas veikts, izskatot iepriekšējo starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Tas būtu pilnībā pretrunā tādas sākotnējas izskatīšanas mērķim, kura ir raksturīga turpmāka pieteikuma procedūrai. Tas ir īpaši acīmredzami izskatāmajā lietā. Saskaņā ar *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo lietu nodaļa) pastāvīgās judikatūras pamatā esošo argumentāciju turpmāka pieteikuma ietvaros tiek izskatīti tikai tie dokumenti, kuru autentiskums ir konstatēts, tāpēc, ka agrākas patvēruma procedūras ietvaros jau ir noteikts, ka patvēruma pieteikums nav ticams. To ņem vērā, izvērtējot jaunos iesniegtos elementus. Tomēr nedrīkst aizmirst, ka izskatāmajā lietā liela daļa pierādījumu tika uzskatīti par ticamiem.

73. Arī vispārīgie noteikumi par pierādīšanas pienākumu vai dalībvalstu pienākums sadarboties, kas ir paredzēti attiecībā uz sākotnējiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, nevar būt atšķirīgi, runājot par turpmāka pieteikuma sākotnēju izskatīšanu. Es tikai īsi atgādināšu šos pienākumus un to pamatojumu.

74. Kā esmu iepriekš minējis, Kvalifikācijas direktīvas 4. pantā ir minēts plašs elementu klāsts, kuri varētu tikt ņemti vērā, kā arī noteikumi par to, kā šie elementi ir jānovērtē kā pierādījumi. Es jau arī esmu atsaucies uz Procedūru direktīvas 21. apsvērumu. Tajā Savienības likumdevējs vēlreiz atzīst to, ka bēglim varētu nebūt iespējams izmantot visvienkāršāko ceļu, lai pamestu valsti, no kuras šai personai ir jābēg, kā arī to, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam ne vienmēr varētu būt iespējams iegūt visus dokumentus un pierādījumus, kuri varētu būt lietderīgi, lai pierādītu viņa tiesības uz starptautisko aizsardzību [59].

75. Šīs grūtības ir atzinusi arī Tiesa. Tā ir izstrādājusi noteikumus, kuros ir aprakstīti attiecīgie pieteikuma iesniedzēja un dalībvalsts pienākumi saistībā ar pierādījumu iegūšanu. Tiesa ir noteikusi, ka parasti pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz visi elementi, kas nepieciešami, lai pamatotu viņa pieteikumu. Taču dalībvalstij ir pienākums sadarboties ar pieteikuma iesniedzēju stadijā, kad tiek noteikti attiecīgā pieteikuma nozīmīgie elementi. Kā Tiesa ir norādījusi: "Šī sadarbības prasība, kas ir noteikta dalībvalstij, līdz ar to skaidri nozīmē to, ka, ja kāda iemesla dēļ starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja iesniegtie fakti nav pilnīgi, aktuāli vai atbilstoši, attiecīgajai dalībvalstij šajā procedūras stadijā ir aktīvi jāsadarbojas ar pieteikuma iesniedzēju, lai ļautu viņam izpildīt visus nosacījumus šī pieteikuma atbalstīšanai. Turklāt dalībvalsts var

[59] Skat. arī ECT, 2014. gada 18. novembris, M. A. pret Šveici, (CE:ECHR:2014:1118JUD005258913, 55. un 62. punkts).

atrasties labākā situācijā nekā pieteikuma iesniedzējs, runājot par piekļuvi noteiktiem dokumentiem"[60]. Minētais liecina, ka pierādījumu meklēšana ir pieteikuma iesniedzēja un dalībvalsts kopīgs pienākums.

76. Procedūru direktīvas 42. pantā ir paredzēta sākotnēja izskatīšana. Šīs izskatīšanas pozitīvs iznākums ir atslēga, lai veiktu turpmāku pilnīgas izskatīšanas procedūru. Lai gan izskatāmo aspektu tvērums ir ierobežots – proti, vai ir konstatēti jauni elementi vai fakti vai pieteikuma iesniedzējs ir tos iesniedzis un vai tie ievērojami palielina iespēju pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam –, tomēr nekas neliecina, ka šo izvērtēšanu varētu veikt, piemērojot atšķirīgus, proti, zemākus standartus nekā sākotnējā procedūrā. Kā iepriekš minēts, Hartas 19. panta 2. punktam nepārprotami ir pretrunā tāda prakse, ar kuru tiek paaugstināts risks personai tikt izraidītai uz valsti, kurā attiecīgo personu var sodīt ar nāvi, spīdzināt vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēties vai sodīt, tāpēc, ka nav rūpīgi izvērtēti pieteikuma iesniedzēja iesniegtie jaunie pierādījumi.

77. Ir svarīgi precizēt: dalībvalsts nevar *automātiski* noraidīt turpmāku patvēruma pieteikumu kā nepieņemamu *vienkārši* tādēļ, ka nav konstatēts to dokumentu autentiskums, kuri iesniegti pieteikuma pamatojumam, balstoties uz to, ka šādi dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, nav "jauni elementi vai fakti". Tas neatbilstu Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktam.

78. Tomēr tas neliedz dalībvalstij noraidīt pieteikumu kā nepieņemamu saskaņā ar Procedūru direktīvas 40. panta 3. punktā paredzēto otro kritēriju, jo, veicot "jauno elementu un faktu" individuālu novērtējumu, kurā ņem vērā visus būtiskos aspektus, tiek atklāts, ka šie dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, ievērojami nepalielina iespēju pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam. Tas tā varētu būt, ja tiek secināts, ka dokumenti, kuru autentiskums nav konstatēts, ir viltoti vai nav būtiski, vai arī ir mazsvarīgi attiecībā uz apgalvojumiem, kas izvirzīti agrāka neapmierināta patvēruma pieteikuma ietvaros. Šī izvērtēšana automātiski ietvers individuālu novērtējumu, tostarp, piemēram, par to, vai pieteikuma iesniedzējs ir pakļauts riskam, ka viņu sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs, jo tas būtu pamats saņemt alternatīvo aizsardzību atbilstoši Kvalifikācijas direktīvas 15. panta b) punktam. Protams, pieteikums varētu tikt noraidīts arī turpmākas izskatīšanas noslēgumā atbilstoši Procedūru direktīvas II nodaļas noteikumiem, neņemot vērā to, ka ir izpildīti šīs direktīvas 40. panta 2. un 3. punktā minētie kritēriji.

V. Secinājumi

79. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboshā, Nīderlande) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1. Tādas dalībvalsts atbildīgās iestādes prakses turpināšana, saskaņā ar kuru oriģināldokumenti nekad nevar būt jauni elementi vai fakti turpmāka patvēruma pieteikuma vajadzībām, ja šo dokumentu autentiskums nav konstatējams, nav saderīga ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2103. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 40. panta 2. punktu, skatot to kopsakarā ar

[60] Spriedums, 2012. gada 22. novembris, M. (C-277/11, EU:C:2012:744, 65. un 66. punkts). To apstiprina arī *EASO* 2015. gada marta praktiskā rokasgrāmata "Pierādījumu izvērtēšana", kura dalībvalstīm ir jāņem vērā atbilstoši Procedūru direktīvas 10. apsvērumam. Piemēram, 1.2.2.5 punktā ir minēts, ka, lai novērtētu lietu, atbildīgajam darbiniekam var nākties iegūt arī citus pierādījumus *ex officio*.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu 4. panta 2. punktu. Nav nekādas atšķirības starp dokumentu kopijām vai dokumentiem, kuri ir iegūti no avota, kas nav objektīvi pārbaudāms, un kurus pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis turpmākā pieteikumā, jo visi dokumenti ir uzmanīgi un rūpīgi jāizskata katrā konkrētajā gadījumā, lai pārliecinātos, vai tie ievērojami palielina iespēju pieteikuma iesniedzējam tikt kvalificētam kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam, kā arī lai novērstu attiecīgās personas izraidīšanu, ja tā ir pakļauta individuālam un reālam tādas izturēšanās riskam, kas ir pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 19. panta 2. punktam.

2. Direktīvas 2013/32 40. pantu, skatot to kopsakarā ar Direktīvas 2011/95 4. panta 2. punktu, nevar interpretēt tādējādi, ka dalībvalsts atbildīgajai iestādei ir atļauts, izskatot dokumentus un nosakot šādu dokumentu pierādījuma spēku, nošķirt tos atkarībā no tā, vai dokumenti ir iesniegti sākotnējā pieteikumā vai turpmākā pieteikumā. Dalībvalstij, izskatot turpmākā pieteikumā ietvertos dokumentus, ir pienākums sadarboties ar pieteikuma iesniedzēju tādā pašā mērā kā sākotnējā procedūrā.